

Titel: Af en endnu Levendes Papirer

Citation: "Af en endnu Levendes Papirer", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K1*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon; Finn Hauberg Mortensen, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 1997-2003 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-lp-txr-shoot-k5.pdf> (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K1

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

5. Biografisk efterspil

SK havde selv forud for bogens udgivelse annonceret den over for H.C. Andersen. I selvbiografien *Mit Livs Eventyr* nævner Andersen, at SK på gaden, hvor de mødtes, havde lovet at skrive en anmeldelse af *Kun en Spillemand*, og at Andersen vistnok ville blive mere tilfreds med den end med tidligere kritiske behandlinger. Thi, havde SK sagt, man opfattede Andersen ganske urigtigt!* Imidlertid må Andersen have fået anelse om, hvad der var i vente, måske pga. den lange tid, der gik efter mødet på gaden, for i sin almanak (dvs. sit eksemplar af *Skriv- og Reise-Calender* for 1838) har han torsdag den 30. aug. noteret: »Følt Sjælemarter over Kierkegaards ikke udkomne Kritik.«* Og en uge senere, den 6. sept., bekræftedes hans bange anelser; da skriver han i almanakken: »Et oprørende Brev fra [Christian] Wulff og øieblikkelig derpaa Kierkegaards Kritik. Eduard [Collin] gav mig kjølende Pulver. Gaaet som i en Døs.«* Andersens egentlige og sædvanligvis mere fyldige dagbog for året 1838 findes ikke bevaret, så de nærmere enkeltheder kan man kun gætte sig til.

Andersens offentlige svar på SKs kritik kom sent, men var til gengæld vittigt. Den 13. maj 1840 havde Det kongelige Teater premiere på en vaudeville i én akt, *En Comedie i det Grønne* af H.C. Andersen – »efter det gamle Lystspil: 'Skuespilleren imod sin Villie'«.* Det var altså ikke et originalt stykke, men en bearbejdelse af et andet, som i årene 1811-24 havde oplevet mere end 30 opførelser på Det kongelige Teater. Dette andet stykke var oversat efter tyskeren August von Kotzebues *Der Schauspieler wider Willen*, som igen var en bearbejdelse af franskmændens Dorvignys *La fête de campagne, ou L'intendant comédien malgré lui*. Idet H.C. Andersen lod den titel, hvorunder stykket tidligere var opført i Danmark, stå som en slags undertitel på sin egen bearbejdelse, ønskede han muligvis at sende en hilsen til undertitlen på SKs afhandling, der jo var »Udgivet mod hans Villie«. Men mere håndfast gik han til værks inde i stykket. Vaudevillen har kun to personer, hvoraf dog den ene er en skuespiller, der optræder i seks forklædninger. En af forklædningerne er som hårskærer (dvs. frisør), og i denne skikkelse lader Andersen skuespilleren sige de mest halsbrækkende replikker, spækket med fremmedord og filosofiske kunstudtryk. Det vittige består i, at nogle af replikkerne er sætninger hentet ordret fra *LP*. *

SK så ikke selv vaudevillen ved opførelsen den 13. maj (hvor rollen som den forklædte skuespiller blev spillet af Ludvig Phister). Da der ikke fandt flere opførelser sted før den 8. nov. samme år, og da stykket først udkom på tryk kort før anden opførelse, var han længe henvist til andenhånds viden om stykket. Men den 26. okt. blev udgivelsen annonceret*, og allerede dagen efter købte SK vaudevillen i Schubothes boghandel.* Med den i hånden kunne han skrive et modindlæg. Det blev manuskriptet til en artikel: »Et Øieblik, Hr. Andersen!«, som imidlertid forblev utrykt i SKs levetid. Artiklen blev første gang trykt af H.P. Barfod i *EP I-II*, s. 267-271. Derefter forsvandt manuskriptet.*

Allerede to år før dette gensvar, altså omkring udgivelsen af selve Andersen-kritikken, har SK tilsyneladende forberedt sig på en offentlig polemik med sit offer og dennes sympatisører. De sidste 18 optegnelser i hans journal FF kan forstås som ammunition til en sådan polemik. Optegnelserne er alle uden dato, men følger kort efter en optegnelse, som er dateret 17. aug. 1838. De to, hvori Andersen udtrykkeligt nævnes, lyder:

En æsthetisk Tanketøile paa Ridder Andersen^s vilde Jagt gjennem Selvmodsigselsens Skyggedale.*

Men Andersen er da heller ikke saa farlig, efter hvad jeg har erfaret, bestaaer hans Hovedstyrke i et auxiliair Chor af frivillige Bedemænd, nogle omstreifende Æsthetikere, der idelig forsikkre deres Ærlighed, og saa meget er vist, at man ingenlunde kan sigte dem for nogen reservatio *mentalis*; thi de have slet Intet in mente.*

Polemikken blev dog aldrig til noget; ligesom artiklen forblev optegnelserne liggende i SKs skuffer.